
Ona – bohaterka języka i kultury - Portal Powiatu Cieszyńskiego

Data publikacji: 8.04.2025 8:43

Ona – kobieta, bohaterka, autorka, sztuka, muza. Tegoroczny Dzień Języka Ojczystego w Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich w Wiśle miał kobiecą twarz – silną, inspirującą, pełną emocji i mądrości. W duchu „herstori”, zamiast tradycyjnego spojrzenia na literaturę przez pryzmat mężczyzn, uczniowie i nauczyciele sięgnęli po kobiece narracje, bohaterki, twórczynie i język, którym opowiada się o kobietach. Spotkania, wystawy, warsztaty i dyskusje ukazały kobiecą perspektywę jako nieodłączną część kultury, historii i codzienności – wartą uważnego poznania i głośnego wypowiedzenia.

□

„Kobieta jest wiecznym źródłem siły, inspiracji i miłości, które kształtują nasze życie i świat” – Gabriel García Márquez

Dokonując retrospekcji, dotychczasowe obchody Dnia Języka Ojczystego w Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich im. Wł. Reymonta w Wiśle były poświęcone polskim pisarzom, reporterom, reżyserom – mężczyznom. Tegoroczna, 18. edycja była wyjątkowa, tak jak wyjątkowa jest **„Ona – kobieta, bohaterka, autorka, sztuka, muza”**. Inspiracją do podjęcia tego tematu i przyjrzenia się roli kobiet w kulturze, literaturze, a także w polityce lokalnej było pojęcie **herstoria**.

Herstoria to termin, który powstał w odpowiedzi na dominację męskiej perspektywy w tradycyjnej historii. Słowo to jest połączeniem angielskich słów *her* (jej) i *history* (historia), co podkreśla, że chodzi o historię kobiet i zmiany w świecie z ich udziałem. Herstoria skupia się na odkrywaniu i dokumentowaniu doświadczeń, osiągnięć i wpływu kobiet, które często były pomijane lub marginalizowane w tradycyjnych narracjach historycznych.

Podążając za Grażyną Kubicą, autorką książki *Siostry Malinowskiego*:

„Ja chcę poznać te kobiety dla nich samych, chcę dotrzeć do ich świata i go poznać, posmakować, pomieszkać w nim. Chcę też jednocześnie poznać samą siebie, ale nie instrumentalizując tamtych. Chcę, abyśmy wszystkie zachowały swe tożsamości (wiem, że to niemożliwe), bo jestem wystarczająco daleko, jestem ich późną wnuczką, to dobra perspektywa”.

Działania podjęte w ramach tego dnia miały więc na celu przeanalizowanie różnych aspektów kobiecości.

Jednym z głównych punktów podsumowania DJO było spotkanie z Panią Starostą Powiatu Cieszyńskiego – Janiną Żagan, która podzieliła się swoimi doświadczeniami jako pierwsza kobieta na takim stanowisku. Pani Żagan odpowiedziała na wszystkie pytania uczniów – te intrygujące, wzbudzające refleksję i wspomnienia, a także wywołujące uśmiech. Rozmowa była inspirująca i skłoniła do przemyśleń na temat roli kobiet w polityce i ich znaczeniu dla rozwoju regionu, a także – miejmy nadzieję – zachęciła młode kobiety do realizacji własnych marzeń i postawionych celów, bez względu na przeszkody.

Jesteśmy bardzo wdzięczni, że mogliśmy bliżej poznać Panią Starostę, która ujęła nas swoim ciepłem i otwartością, a także ogromną odwagą i determinacją, z jaką kieruje powiatem cieszyńskim. Tym samym spotkanie to doskonale wpisało się w tematykę herstorii, ukazując różne aspekty sytuacji i działalności kobiet w polityce lokalnej. Stanowiło również pewnego rodzaju dyskurs ze zdefiniowanym kulturowo stereotypem dotyczącym problematyki typowo kobiecych obszarów działalności.

Następnie, wspólnie z Panią Starostą i Panią Dyrektorką, pan prof. Lubomir Spila wręczył nagrody w konkursach towarzyszących Dniu Języka Ojczystego. Laureatkami w konkursie ortograficznym o Złote Pióro Dyrektorki ZSGH w Wiśle zostały:

I miejsce – Julia Legierska (kl. 3E),

II miejsce – Marta Madej (kl. 3H),

III miejsce – Gabriela Małysz (kl. 3T).

W konkursie na aranżację gwarową opowiadania Olgi Tokarczuk *Najbrzydsza kobieta świata* niezwykłą kreatywnością i znajomością gwary wiślańskiej wykazała się Julia Nogowczyk (kl. 4E), a znajomością gwary istebniańskiej – Franek Nycz (kl. 1HT). Zostały również rozdane pamiątkowe dyplomy za udział w Ogólnopolskim Konkursie Polonistycznym *Fraszka*.

Podsumowaniem tego wyjątkowego dnia był panel dyskusyjny moderowany przez panią prof. Xymenę Borowiak na temat **„Ona – kobieta, bohaterka, autorka, sztuka, muza... Rzecz o herstorii”**, na podstawie dwóch tekstów literackich: *Najpiękniejsza kobieta świata* Jerzego Pilcha oraz *Najbrzydsza kobieta świata* Olgi Tokarczuk. Wykorzystano również teksty omawiające kwestię herstorii i pomagające zrozumieć tematykę zjawiska historycznoliterackiego, takie jak: *Siostry Malinowskiego, czyli kobiety nowoczesne na początku XX wieku* Grażyny Kubicy oraz *Krakowianki. Twarze polskiej herstorii* Alicji Ziolo.

Panele dyskusyjne odbyły się w poprzedzającym wydarzenie tygodniu we wszystkich klasach 1–4, aby następnie w DJO, w elitarnym gronie, zasiąść przy wspólnym stole i – posługując się świadomie dyskursem feministycznym – przyjrzeć się bohaterkom ze współczesnej perspektywy, zwracając uwagę na właściwą ocenę roli kobiety w świecie. Młodzież miała okazję poznać również różne tytuły wydawnicze o kobietach i kobiecości i... zaczytać się w herstoriach.

Tegorocznej edycji Dnia Języka Ojczystego towarzyszyły również wystawy:

- **„Ona – sztuka w memach”** – kreatywna wystawa przygotowana przez panią prof. Paulinę Damek-Ryszkę oraz uczennice kl. 3T – Maję Ziębę i Olę Wojnar – przedstawiająca kobiety jako bohaterki memów, ukazując ich siłę, inteligencję i humor;
- **„Język o kobietach”** – wystawa edukacyjna autorstwa pani prof. Wiolety Szarzec, poruszająca temat feminatywów, czyli żeńskich form gramatycznych nazw zawodów i funkcji (np. gość – gościni, poseł – posłanka), a także języka, którym mówi się o kobietach, odzwierciedlającego nasze społeczne i kulturowe przekonania.

Na przykład używanie zdrobnień, takich jak *„dziewczynka”* w odniesieniu do dorosłej kobiety, może sugerować jej niższy status lub brak powagi. Z kolei określenia takie jak *„silna kobieta”* mogą być używane w sposób, który sugeruje, że siła jest czymś niezwykłym dla kobiet, co z kolei utrwała stereotypy dotyczące płci.

- **„Ubrana w atuty”** – intrygująca instalacja artystyczna według pomysłu pani Szarzec oraz klasy 2H. Przechodząc do świetlicy szkolnej, w ukrytej wnęce widniał napis: *„Dziewczyno, kobieto! Tu zrobisz zdjęcie z najpiękniejszą kobietą świata”*. Odsłaniając zasłonę, można było przejrzeć się w lustrze, które symbolizowało możliwość spojrzenia na siebie i dostrzeżenia własnego piękna. Wystawa-happening miała zachęcać dziewczyny i kobiety do docenienia swojej wyjątkowości i piękna, niezależnie od społecznych standardów.

Warto również wspomnieć, że w dniu poprzedzającym obchody DJO odbyły się **warsztaty kobiecych emocji**, przeprowadzone przez psycholog Paulinę Damek-Ryszkę, w których udział wzięło 21 dziewczyn z klas 1–3. Główną część warsztatów stanowiła praca z ilustrowanymi *Kartami Emocji* Katarzyny Miler i Joanny Olekszyk. Każda z uczestniczek losowała kartę, która przedstawiała określoną emocję. Następnie, pod kierunkiem prowadzącej, omawiano znaczenie tej emocji, jej wpływ na życie codzienne oraz sposoby radzenia sobie z nią. Uczestniczki miały możliwość dzielenia się swoimi doświadczeniami i refleksjami.

Warsztaty kobiecych emocji były niezwykle wartościowym doświadczeniem dla wszystkich dziewczyn. Dzięki pracy z *Kartami Emocji* uczestniczki mogły lepiej zrozumieć swoje emocje i nauczyć się skutecznych strategii radzenia sobie z nimi. Spotkanie odbyło się w atmosferze wzajemnego wsparcia i zrozumienia, co dodatkowo wzmocniło jego pozytywny wpływ.

Bardzo serdecznie dziękujemy wszystkim gościom, dyrekcji, nauczycielom oraz uczennicom i uczniom za zaangażowanie w tym wyjątkowym dniu.

Obchody Dnia Języka Ojczystego były nie tylko okazją do uczczenia literatury polskiej i języka polskiego, ale także do głębokiej refleksji nad wieloaspektowością kobiecej perspektywy w różnych dziedzinach życia. Dzięki różnorodnym działaniom i aktywnościom uczestnicy mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy i zrozumienia znaczenia herstorii.

Mamy nadzieję, że tegoroczne spotkanie i wszystkie wydarzenia towarzyszące wpłynęły na Wasze wewnętrzne przeżycie i zainspirowały Was do pogłębionej refleksji o świecie, ponieważ bezpośredni kontakt z żywym słowem dostarcza wiedzy, rozwija umiejętności poznawcze, kształtuje poglądy i tworzy nas świadomymi członkami społeczeństwa.

„W historii rodzaju ludzkiego okresy, które później wydawały się wspaniałe, to okresy, w których mężczyźni i kobiety przekroczyli dzielące ich różnice i uznali wspólną więź w swojej przynależności do rodzaju ludzkiego” – Hajle Syllasje

Paulina Damek-Ryszka

Uwagi: tablice o feminywch powstały za zgodą dr Katarzyny Lisowskiej, na podstawie tekstu: <https://uwr.edu.pl/czy-feminywy-sa-potrzebne/>